

KURIER Wileński

PIĄTEK, 14 CZERWCA 1991 R.
nr 115 (11601)

Odezwa Rady Państw Bałtyckich DO PREZYDENTA ZSRR ORAZ KIEROWNICTWA DZIEWIECI REPUBLIK, KTÓRE PODPISAŁY OŚWIADCZENIE 23 KWIEŚNIA 1991 R.

Rada Państw Bałtyckich z wielką uwagą przestudiowała oświadczenie Waszego oświadczenia, oparte na dążeniu do zgodności kryzysu goszczącego i politycznego. Rada Państw Bałtyckich wita uznaniem zasadookreślenia narodów oraz dobrowolnego udziału w Ewangelii, jak też środki osiągnięcia dobrobytu przyszłego wieka narodów.

Ważne oświadczenie ma doniosłe znaczenie również dla państw bałtyckich, dążących do dobrobytu i współpracy z Związkiem Suwerennych Republiki Bałtyckich oraz wchodzących w jego skład suwerennych państwami.

Rada Państw Bałtyckich jest przekonana, iż żadne z dziewięciu państw zamierzających podpisać umowę o suwerennym związku państw nie kojarzy się z częścią artykułu 23 projektu tej umowy (4 czerwca br.) z państwami bałtyckimi, a więc i nie zagraża ich suwerennemu prawu samodzielnego wyboru. Rada Państw Bałtyckich rozumi

mie, jak bardzo złożone są problemy, które należy rozstrzygnąć chcąc odrodzić całkowitą niepodległość państwowa Republiki Litewskiej, Republiki Estońskiej i Republiki Łotewskiej. Rada, równie jak każde wchodzące w jej skład państwo, niejednokrotnie oświadczała, iż sposobem na rozstrzygnięcie tego problemu są wszechogarniające rokowania w oparciu o powszechnie uznane normy międzynarodowego prawa. Szkoła, iż to, co się obecnie przedstawia wspólnocie światowej jako rozmowy, tymczasem nie jest rozmowami, ponieważ nie został uzgodniony ich obiekt oraz zasady i delegacja ZSRR nie posiada odpowiednich pełnomocnictw.

Rada Państw Bałtyckich wyraża przekonanie, że dla rozpoczęcia negocjacji trzech krajów z ZSRR niezbędne jest podpisanie protokołów między władzami naczelnymi ZSRR i każdego z państw bałtyckich, utrwalających obiekty i zasady rozmów.

Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Litewskiej
Witas Landsbergis
Przewodniczący Republiki Estońskiej
Arnold Riutel
Przewodniczący Rady Najwyższej Republiki Łotewskiej
Anatolij Gorbunow

Tallin, 11 czerwca 1991 r.

DZIEŃ ŻAŁOBY I NADZIEI

Deportacje mieszkańców Wilna i Wileńszczyzny rozpoczęły się w październiku 1939 r. Ich nasilenie przypada na następną latę. W dniu 14 czerwca 1940 r. nastąpiła kulminacja wybuchu, która trwała aż do wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej. Latę po ich zakończeniu znane były deportacje ludności cywilnej na Syberię, do Kazachstanu, na Daleką Północ. Dla upamiętnienia

tej tragedii narodu już trzeci rok z rzędu na Litwie obchodzony jest Dzień Żałoby i Nadziei.
O przebiegu dzisiejszych imprez informowaliśmy czytelników. Będą one kontynuowane również 15 czerwca. Rozpoczyna się od porannej Mszy św. w Bazylice Wileńskiej. Następnie w sali Samorządu Miejskiego odbędzie się prelekcja na temat drogi cierpienia, jaką ludzie Lit-

wy przeżyli w latach masowych deportacji.
Po południu od siedziby Teliwizji i Radia przy ul. Kornarskiego oraz z Placu Niepodległości, po uprzednich modlitwach, pochód skieruje się na Górę Trzykrzyżską. O godz. 16 rozpocznie się tu ogólna modlitwa, a także spotkanie z uczestnikami XV Zjazdu Litewskiej Katolickiej Akademii Nauk.
Dzień Żałoby i Nadziei obchodzony jest we wszystkich miastach i miasteczkach Litwy.

Inf. wł.

Ceny. Pobory. Pomoc społeczna

Powoli, w mękach, ale twardego posuwamy się nadal ku rynkowi. Ledwie odsnapiliśmy po jednej zwyżce cen, już nadciągają inne. I tak będzie, niestety, dopóki produkty naszej pracy nie zyskają swej realnej ceny, dopóki nie wdrożymy do naszej gospodarki systemu rynkowego, dopóki nie zaprzestaniemy utrzymywania poziomu konsumpcji za pomocą finansowania deficytów.

Rząd Litwy znalazł się w obliczu konieczności dalszego zmniejszenia ilości dotowanych spr. produkcji. A ponieważ wiąże się to z nowym wzrostem cen, postanowili (z pomocą prasy) zasięgnąć opinii społeczeństwa. Właśnie o tym mówiono na konferencji prasowej w rządzie republiki, w obecności premiera G. Wagnerusa i ministra opieki społecznej A. Dobrowolskiego.

Na wstępie premier G. Wagnerus powiedział, że obecnie istnieją dwie drogi: albo nie robić i przeciągać reformę na nieograniczony czas, albo podnieść ceny na towary zwiększając jednocześnie pobory i pomoc socjalną dla ludności. Podkreślił, że przedwywiana reforma nie będzie w swej istocie podwyżką cen, lecz raczej poborów. Krok ten zapobiegnie wywozowi towarów z republiki, zwiększy pensje i wypłaty socjalne do takiego poziomu, aby całkowicie pokryć zyski.

Gdyby znieść dotacje na absolutnie wszystkie artykuły żywnościowe, ceny zostałyby podwyższone 2,1 raza. Ponieważ jest to krok drastyczny, niektórzy członkowie rządu zaproponowali i zaproponowali robótę stopniową, znosząc dotacje częściowo lub na niektóre tylko towary.

Rezygnacja z subsydiowania takich artykułów jak mleko, chleb zwiększy ich ceny odpowiednio o 25 i 20 proc. Dotacje na mięso zostaną okrojone o połowę, ale mimo to jego cena wzrośnie o 56 proc. Przedwywiana podwyżka cen spowoduje, że jeden mieszkaniec Litwy będzie wydawał miesięcznie na żywność o 30 rb. więcej.
Ale sprawa dotyczy nie tylko artykułów żywnościowych. Ponieważ przedsiębiorstwa przemysłowe zwiększyły pobory swym pracownikom, a także zdrażyla surowce, powinny wzrosnąć o 10 proc. również ceny na towary przemysłowe.

Ogółem wydatki każdego mieszkańca zwiększą się o 40 proc. miesięcznie. O tym, jak będą one pokrywane, opowiedział minister opieki społecznej A. Dobrowolski. Przewiduje się zwiększenie poborów, emerytur, pomocy społecznej. W ramach przedwywianej reformy pobory pracowników instytucji budżetowych powinny wzrosnąć o 150 rb. miesięcznie, emerytur — o 60 rb., stypendiów — o 55 rb. Ponieważ przestaną być dotowane towary dla dzieci, każde otrzyma (niezależnie od wielkości poborów rodziców) po 80 rb.

Zwiększy się pomoc rodzinie, matkom, wychowującym dzieci. Minimalna wysokość środków do życia wzrośnie do 225 rb. Osoby nisko uposażone będą otrzymywały jednorazowe zasiłki na kupno drogiej przedmiotów, takich jak łodówki, pralki, telewizory. Pomoc te okażą samorządy, do których budżetów przelezie się kilkadziesiąt milionów rubli. Nadal będą czynne sklepy z towarami o niskich cenach.

Jak wykazała praktyka, najwięcej sprzeciwów wywołują sklepy komercyjne. Prawdopodobnie już od 1 lipca państwo zrezygnuje z tej formy handlu. Ceny będą obowiązywały jedynie w handlu ekskluzywnymi towarami pochodzącymi z importu. W drugim półroczu zostaną wprowadzone talony na artykuły cieszące się zwiększonym popytem. Wplynie to na zmniejszenie cen komercyjnych.

Podczas konferencji prasowej dziennikarze skarzyli się na dezorientowanie ich przez cynniki oficjalne, przez podawanie błędnych informacji, mówili, że uchwalone ustawy nie są w odpowiednim czasie i należycie realizowane, interesowali się możliwościami zmniejszenia aparatu administracyjnego.

W odpowiedzi premier zauważył, że w porównaniu z innymi państwami, nasz aparat zarządzania pocimiałam zaledwie 1,5 proc. budżetu państwowego (za granicą — 2,5). Niestety, nie zawsze pracują w nim osoby kompetentne — stąd dezinformacja. Ale z kolei wiele osób po wysłuchaniu przez radio relacji z obrad parlamentu, uważa błędnie, że już następnego dnia wszystko, o czym mówiono, powinno być zrealizowane. Dotyczy to również omawianego tematu.

Na pytanie, jak układają się obecnie stosunki z ZSRR, premier odpowiedział, że poprawnie. Nawiązano i realizuje się kontakty z różnymi resortami. I chociaż Związek Radziecki nadal wywiera na republikę nacisk, rząd Litwy stara się go jakoś neutralizować.

Barbara ZNAJDZIŁOWSKA

Konkurs o książkę

„Uczymy się Wilna“

Nagrody za odpowiedzi na pytania „Lekcje 6“ otrzymuje Hanna DZIĘGO z Wilna. Prosimy o odbiór książki w dziale komercyjnym „K. W.“ przy ul. Subocz 5. Pod tym samym adresem należy nadsyłać odpowiedzi na kolejne lekcje konkursu.

- ODPOWIEDZI NA „LEKCJĘ 6“**
- Constantino Tencalla (daty życia nie znane), nadworny architekt Zygmunta III i Władysława IV projektował Kaplicę św. Kazimierza przy Wileńskiej Katedrze, kościół św. Teresy, Kolumnę Zygmunta w Warszawie.
 - Franciszek Skórny (1486–1551).
 - Jan Krzysztof Glaubitz (ur. w 1700 r. na Siąsku—zm. w 1767 r. w Wilnie) Odbudował po pożarze kościoły w Wilnie: ewangelicko-augsburski, św. Katarzyny, ratusz (1749–50). Przystąpił się mu odbudować wnętrza i ołtarz kościoła św. Jana, fasadę kościoła Misyjaryz. Odbudował cerkiew św. Trójcy i bramę klasztoru Bazylianów (z całą Konradą).

- LEKCJA 8**
- Kto jest autorem pomnika J. Motwili przy kościele Franciszkańskim oraz J. Lelewela na Rossie?
 - Lej monarchowie, wybitni ludzie mieszkali w byłym Pałacu Biskupim (Pracowników Sztuki)?
 - Jaka jest etymologia nazwy ul. Subocz, przy której mieści się redakcja „Kuriera Wileńskiego“?

Dołączono siły przeciwko przestępcom

Wobec w Wilnie została podpisana umowa w sprawie międzynarodowej współpracy w walce z przestępcami działającymi między innymi w ramach Litewskiej SR i Republiki Litewskiej. Umowa została podpisana przez ministra Władimira Legowicza i szefa czasowo obozowego komisariatu Marijonas Mišulionis. Zobowiązano się do wzajemnej pomocy prawnej i pomocy w sprawach karzących przestępców, w szczególności w sprawach karzących przestępców i uprzedzić międzynarodowym.

(ELTA)

Szukanie wspólnego mianownika

We środę w Wilnie spotkali się szefowie resortów ds. stosunków narodowościowych trzech republik bałtyckich: Litwy, Łotwy i Estonii. Dyrektor generalny Departamentu ds. Narodowości przy rządzie RL Halina Kobeckaitė spotykała się z dyrektorem analitycznego łotewskiego departamentu Władimirem Steszenką oraz ministrem Stosunków Narodowościowych Estonii Arturem Kuzniecowaem. Było to już ich trzecie z kolei spotkanie.

W tym dniu zostało podpisane wspólne porozumienie o rozwiązywaniu problemów mniejszości narodowych zamieszkanych w tych republikach.

Na zwołanej konferencji prasowej szefowie resortów poinformowali dziennikarzy o treści porozumienia oraz o tym, jak układają się stosunki międzynarodowościowe. W Estonii 38 proc. obywateli stanowią nie Estończycy, zaś w Łotwie — 48 — nie są Łotyszami.

H. Kobeckaitė poinformowała, że porozumienie zakłada możliwość wymiany informacji co do problemów narodowościowych w republikach, odpowiednich dokumentów prawnych podejmowanych w tej sprawie. Przewidziano możliwość prowadzenia wspólnych badań, pomoc w rozstrzygnięciu problemów Litwinów, Łotyszów i Estończyków niezależnie od tego, w jakiej republice zamieszkuje. Uwzględniono również możliwość udzielania wspólnej pomocy dla mniejszości narodowych w dziedzinie kształcenia zawodowego. Np. filologię białoruską, którą powstanie w Instytucie Pedagogicznym w Wilnie, mogliby studiować Białorusini z dwóch pozostałych republik. Postanowiono stworzyć radę konsultacyjną. Goście odpowiadając na pytania mówili o tym, że ugruntowaniem są trudności z republikami są trudności w powstawianiem języków państwowych. Wyrażono też opinie, że terminy do ich opowania zostały ustalone zbyt krótkie.

Józef SZOSTAKOWSKI

Bogu dziękujcie, Ducha nie gaście

W Białymstoku, obok Wilna i Grodna

Na trasie obecnej pielgrzymki Ojca Sw. znalazł się też Białystok. Ciekawe to miasto, choć nieduże. Pierwszy kościół zbudowano tu jeszcze przed 1847 r. Jeśli zaś sięgnąć do zamierzonej przeszłości, do archidiecezji znajdując tu ślady osadnictwa pochodzące nawet z II-IV w. Świadczą też o tym liczne emmentarska i kurhany. Ziemia białostocka leżała od dawna na pograniczu różnych kultur. Zwłaszcza przenikały się tu wzajemnie wpływy Polski, Rusi, Galiicji i Litwy. W okresach późniejszych Białystok spełniał rolę łącznika między Koroną i Litwą, między Wilnem a Krakowem i Warszawą.

Od dawnych czasów Białystok należał do archidiecezji wileńskiej, która to była największym biskupstwem w Rzeczypospolitej i obejmowała tereny aż poza Dźwinie, Dniepr i Prypec. W czasach niewoli narodowej intensywnie prowadzono tu rusyfikację, wykorzystując do tego cerkiewne parafie i ludność zamieszkaną do przejścia na prawosławie, a katolickie kościoły i kaplice przekształcano w prawosławne.

Smutny los spotkał Białostoczczyznę i całą archidiecezję wileńską w czasie II wojny światowej. Prawie 100 kapłanów zginęło śmiertelnie, wielu przeszło przez więzienia i obozy niemieckie i sowieckie. Tylko w pierwszych latach wojny (1939—1941) około 485 000 Niemcy z tej archidiecezji zostało wywiezionych na Syberię i do Kazachstanu.

Po II wojnie światowej między Wilnem a Białymstokiem leżała granica polityczna. Tu

15.VII.1945 r. zmuszony przez władze radzieckie przybył arcybiskup metropolita wileński Romuald Jańczykowski. Tu przeniesiono seminarium duchowne, kurie, kapitułę. Po śmierci arcybiskupa (1955) jego następcami byli kolejno Adam Sawicki, Władysław Suszyński, Piotr Maziewski. Zaś w latach 1970—1976 biskup Henryk Gulbinowicz, pochodzący jak wiemy, z Wileńszczyzny. Po nominacji biskupa H. Gulbinowicza na kardynała metropolitę wrocławskiego, rządy sprawuje tu niezwykle uprzejmy i aktywny biskup Edward Kisiel. On właśnie był tu głównym motorem przygotowania wizyty papieskiej.

Należy zaznaczyć, że obecny Ojciec Sw. Jan Paweł II nie po raz pierwszy przybywa do Białostoku. W Białymstoku, jak i w całej archidiecezji wileńskiej mocno zakorzeniony jest kult Patronki diecezji Matki Boskiej Ostrobramskiej. Tu znajduje się kopia obrazu ostrobramskiego wykonana jeszcze w 1927 r., roku koronacji cudownego obrazu w Ostrej Bramie. Gdy zaś w 1977 r. w całej Polsce obchodzono 50-lecie koronacji, ówczesny kardynał krakowski Karol Wojtyła (obecny Papież) przybył do Białostoku, aby dokonać uroczystego poświęcenia tego obrazu. Ten pamiętny moment wspominał obecnie Ojciec Sw. w swoim przemówieniu.

Ziemia białostocka wydała wielu wybitnych ludzi. Stąd pochodzi Ludwik Zamenhof, który przebywając tu, w tej wielonarodowości wspólnoty polskiej stworzył język międzynarodowy — esperanto. Stąd pochodzi bohaterki obrońca

wiary i wolności ksiądz Jerzy Popiełuszko. Wspaniały pomnik mu wystawiono w jednym z centralnych miejsc miasta w przeddzień przyjazdu Papieża. Rodzina ks. J. Popiełuszki obecna na uroczystości przyjęła Komunię św. z rąk Ojca Sw. Z Białymstokiem związane jest życie Bolesława Lament, założyciela Zgromadzenia Siostr Misjonerek Świętej Rodziny. Przewodzący przez dłuższy czas pracę misyjną na terenie obecnej Białorusi, pracowała na rzecz zjednoczenia chrześcijan. Teraz podczas uroczystej Mszy Sw. w Białymstoku Ojciec Sw. zaliczył ją w poczet Błogosławionych. Radosne to wydarzenie dla wszystkich naszych terenów.

Przyjazd Papieża poprzedziły długie i staranne przygotowania, zarówno duchowe jak i organizacyjne. I oto sam dzień wizyty Ojca Sw. Gwałtowny deszcz, który padał w nocy, ustał, wiatr uciął i niebo się rozpozdziło. Białym śmigłowcem z Łomży, gdzie jeszcze tego ranka miał spotkanie z ludnością litewską w katedrze łomżyńskiej, przybył wprost na lotnisko aeroklubu w Białymstoku. Witamy radosnymi okrzykami pomłotnowego tłumu, wsiada do pambobilu i serdecznie witając zgromadzonych udaje się do zastłajni dla włożenia szat pontyfikalnych. Ołtarz urządzone na specjalnie w tym celu usypanym kopcu. W konstrukcji ołtarzowej — motywy Katedry Wileńskiej i duży obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej. Nad wszystkim górują krzyż i krzyż — symbole wiary i nadziei. Ojciec Sw. rozpoczyna uroczystą Mszę Sw. do Ostrobramskiej Matki Mi-

losierdzia. Razem z nim koncelebrują Najświętszą Ofiarą koło 50 kardynałów, biskupów i księży. Wśród nich dobrze nam znany z ubiegłorocznej wizyty w Wilnie kardynał metropolita wrocławski Henryk Gulbinowicz, arcybiskup moskiewski Tadeusz Kondrusiewicz, biskup diecezji grodzieńskiej Aleksander Kaszkiewicz. W najbliższym do ołtarza sektorze „S” również księży z Wileńszczyzny: ks. prałat Józef Obrębski, ks. Adolf Trusiewicz, ks. Józef Aszkiewicz. Tu znajduje się również nasza delegacja Związku Polaków na Litwie. Osobiście miałem zaszczyt złożyć w imieniu ZPLU dar Ojcu Świętemu; duży olejny obraz przedstawiający M. B. Ostrobramską na tle kościołów wileńskich. Ojciec Sw. podziękował za ten dar i po krótkiej rozmowie o stanie duszpasterstwa wśród ludności polskiej, przekazał mieszkańcom Wileńszczyzny swoje ojcowskie powołanie i apostołskie błogosławieństwo.

Dobiegło końca uroczyste nabożeństwo. Po spotkaniu w Katedrze Białostockiej pw. Wniebowzięcia NMP, a następnie w prawosławnej katedrze św. Mikolaja — Ojciec Sw. odczytał do

Oisztyna. Zaś w miejscu czystego nabożeństwa, odprawionego w ten historyczny dzień, czerwca 1991 roku, przy Ojcu Jana Pawła II zostały skierowane na zawsze pamiętniki i listy darzenia kopiec ku Jego pamięci. Tak jak mamy w takich miejscach kopce i niegające największych bohaterów narodowych. Czy po wizycie terenie archidiecezji nastąpi wizyta w Wilnie i kaze to czas. Wszystko w roku Boga.

Jan MINCZEWI
Białystok—Wilno

Fot. Zbigniew Wójtowicz
fotoreporter „Kurier Polski”
P.S. Za pośrednictwem W. „Pragnę serdecznie pozdrowić Towarzystwo Przyjaciół Wilna i Grodna (oddział Białystok) oraz firmy „Metalisa” i jej dyrektora naczelnego, troskliwą szczerą i bezinteresowną opieką nad pielgrzymkami ramienia Zarządu Międzynarodowego ZPLM. Wilno podczas spotkania z Ojcem Świętym w Białymstoku

Franciszek KOŁWALEWski
kierownik pielgrzymki

Wileńskie ślady na drogach cierpień Siewiernoje Sijanije Lawrynowiczów

Krzyżowe drogi kaprala Bonifacjusza Lawrynowicza, wychowanka podoficerskiej szkoły w Grudziądzu, która została zandarmierie wojskowa, rozpoczęły się we wrześniu 1939 r. Po zakończeniu w marcu owego roku służby czynnej, która przebiegała w Grodnie, Wilnie, potem w Nowej Wilejce, niedługo zabawił w cywilu. 24 sierpnia 1939 r. został zmobilizowany i powołany na posterunek zandarmierii w Wilnie. Stąd w składzie 1 czy też 5 pp. Legionu Józefa Piłsudskiego, dołącznie pan Bonifacy nie pamięta, wyruszył na front. Przyczyna bombardowania lotnictwa niemieckiego. Walczył pod Lwowem. Tutaj razem z innymi został rozbrojony przez Armię Radziecką. Tuląc drogą żołnierską wrócił do domu.

Zona, pani Lidia Lawrynowicz (z domu Ostapienko) również poznała gorzki smak wojny. Urodzona na Białorusi we wsi Solowji obwodu witebskiego,

razem z rodzicami w 1943 r. została wyseledowana z rodzinnej wsi przez Niemców, którzy zabrali im cały majątek. Po drodze wszystkich zapędzili do stodoły, mieli ją zyciem spalić. Zaniechali tego zamiaru i popędzili do Orszy. Stąd wysłali do obozu koncentracyjnego w Nowoborysowie. O głódzie i chłódzie w ciągu 3 miesięcy wzięziono. Przed Bożym Narodzeniem 1943 r. hitlerowcy przywieźli ich do Wilna. Ludzie umierali po drodze z wycieńczenia i chorób. Byli wśród nich także członkowie rodziny pani Lidii. Własnoręcznie ich grzebała. Potem znalazła się w Kalwelii. Tutaj ją i ocalałą część rodziny przegrnęli Michniewiczowie. Przebyli u nich 7 miesięcy. W 1944 r. powrócili na Białorusi. „Dzieci, jedźcie szukać lepszej dali — radziła matka — a my tutaj będziemy umierać...”. Było bardzo ciężko. W polu zamiast konia sami się zaprzęgali do plugi i brony.

Pani Lidia od czasu do czasu przyjeżdżała do Wilna. Tu poznała Bonifacjusza Lawrynowicza. 5 lipca 1951 r. odbył się ich ślub. Zamieszkał w rodzinnej wsi małżonka Dworacz koni Międnik w rejonie wileńskim.

Krótko trwało szczęście rodzinne. 2 listopada 1951 r. jako „kulacy” razem z ojcem meża — Pawłem Lawrynowiczem zostali wywiezieni do Syberii. Ze sobą nie pozwalono niczego zabrać. Do krzyżowych dróg wojny dodaly się zesłańcze cierpienia. W Czeremoszynie za Tomkiem zaladowano wszystkich na barze. Rzeką Ob płynęli cały tydzień. Rodziną podwileńską wieść, która śniła się im nocami, zamieniała syberyjska wioska Siewiernoje Sijanije w rejonie czainskim obwodu tomskiego.

Po 12 kilometrach tam i z powrotem odmielali przez taigę. Pracowali przy wyrobie lasu. Pracowali przy wyrobie lasu, tej ciężkiej. „Lada dzień ma nastąpić poród, proszę o zwolnienie” — zwróciła się do siostry medycznej. „Obejdzie się. Jeszcze trzy miesiące możecie pracować” — usłyszała w odpowiedzi. Nic nie wskórała, nie miała żadnych praw.

Za tydzień w rodzinie Lawrynowiczów przyszła na świat córeczka. Otrzymała imię — Maria. Zamieszkałi kątem u cudzych ludzi. Przez całą me młodą matkę ani razu nie wykapala swego dziecka. Woda w domu zamarzała. Trzeba było młotkiem rozbijać lód.

Gdy władze jeszcze raz kategorię osiadyłczy Lawrynowiczom, że na całe życie zostali tutaj wywiezieni, zaczęli budować własny dom. Jesienią 1952 r. zamieszkał w nim. Tutaj urodził się syn Eugeniusz. Zaczęli gospodarzyć na własnym. Razem z rodziną Baraszkiewiczów z Międnik, którzy potem z Syberii wyjechali do Polski, kupili krowe na dwie gospodarki. Z czasem dorobili się własnej. Dookupili prosiaka, kury, dwa wiepszczoły. Chlew postawili.

W marcu 1954 r. nadeszła wiadomość, że mogą wracać. Ale arteł, w którym pracowali razem z zesłanymi Rosjanami, Lotyszami, Tatarami i in., nie chciał ich zwolnić. Jednakże wszyscy przegotowali za wyjazdem.

Dom i chlew Lawrynowiczowie sprzedali za 800 rb. rodzinie Szyzków spod Wilna. Po zostało imienię zarobione krwawym mozołem byli zmuszeni zostawić. 29 maja 1954 r. tą samą rzeką Ob na statku „Czajka” wyruszył z powrotem w kierunku stron rodzinnych.

Powrócili w czerwcu. Oczekiwała ich na Wileńszczyźnie przy-

kra niespodzianka. Nie wpuszczono do własnego domu. Mieszkała tutaj rodzina Murszko z Białorusi. 7 miesięcy sędzieli się, zanim weszli do swego mieszkania. „My kolchożnicy, a wy — niko!” — mówiono Lawrynowiczom. Nie chcieli ich uważać za prawowitych mieszkańców tej ziemi. Do kolchozu nie wstąpili. Paweł i Bonifacy zaczęli pracować w Wilnie. Ziemię zabrano, Pani Lidia miała się zrobotować u ludzi. Urodzili się jeszcze dwie córeczki — Waleriyna i Janina. Pani Lidia bardzo chciała, żeby dzieci się uczyły. Jej marzenia spełniły się. Oto wnuczka — Grażyna Filipowicz, córka Marii, urodzonej w Syberii, po ukożczeniu szkoły średniej w Międnikach jedzie w tym roku na naukę do Polski. Będzie studiować polonistykę.

Siewiernoje Sijanije nie zamierzono, nie zabliło polskiego ducha w rodzinie Lawrynowiczów z Wileńszczyzny.

Jerzy SURWIŁO

NA ZDJEKNIĘCIU: kapral 3 Dyonu Zandarmierii B. Lawrynowicz; Lidia i Bonifacy Lawrynowiczowie powrocie z Syberii w 1954 r. z dziećmi tam urodzonymi — Eugeniuszem i Marią.

Repr. W. Charin

ROCZNICE TYGODNIA

- * 17 czerwca 1666 r. zmarł Jan III Sobieski (ur. 1629), król polski, wybitny wodz.
- * Przed 80 laty, 17 czerwca 1911 r. uruchomiono pierwszą polską fabrykę samolotów w warszawie „Awiała”.
- * 18 czerwca 1936 r. zmarł Maksym Gorki (właśc. Aleks. Pieszkow, ur. 1868), pisarz i dziennikar.
- * Przed 70 laty, 19 czerwca 1921 r. zmarł Tadeusz Witwicki (ur. 1873), dramaturg i jeden z twórców nowoczesnej komedii polskiej.
- * 19 czerwca 1986 r. zmarł Stefan Szeński (ur. 1867), muzykolog i dyrygent, w latach 1925—39 kapelmistrz Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego, prezes Związku Muzyków Zytoryów Polskich (1929—30).
- * 19 czerwca 1976 r. w Warszawie rozpoczęło obrady I sejmiku polskie Zgromadzenie Międzynarodowe I Studentów.
- * Przed 110 laty, 19 czerwca 1881 r. urodził się Alojzy Siwko (właśc. Siwko), twórca współczesnej literatury i studentów.

* 21 czerwca 1891 r. w Warszawie urodził się Eustachy Wroblewski (ur. 1891), lekarz, w jego domu w Warszawie zbierali się przywódcy polskiego ruchu społecznego i kulturalnego. Zmarł 1983 r.

* Przed 250 laty, 21 czerwca 1741 r. urodził się Jan Długoski (ur. 1741), historyk, botanik i lekarz, prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, pracował w Wilnie, gdzie był ordynatorem.

* 22 czerwca 1941 r. w Warszawie rovine Niemcy bez wypowiedzenia wojny napadły na Polskę.

ROZPORZĄDZENIE

W związku z tym, że dnia 14 czerwca jest Dniem Związku Polaków na Litwie, wyznaczamy dzień 15 czerwca 1991 r. dniem trybunału w sprawie twowa Litwy.

Ekran

LIETUWA — „Iuzja śmierci” (USA) o 12, 14, 16, 18, 20. HELIOS — 1 sala — „Sindbad i tygrysie oko” (USA), o 11, 13, 15, 17, 19, 21. II sala — „Boom” (Francja) o 10,30, 20,30. „Dostarczyć żywego lub martwego” (USA) o 12,45, 14,40, 16,30, 18,30. PERGALE — „Aniołek” (USA, dla dorosłych) o 11, 13, 15, 17, 19, 21. WILNIUS — „Commandos” (2 serie, Indie), „Za ten czas” (lit. dok.) o 11, 14, 17, 20. WINGIS — „Amerykański Orzeł” (USA) o 10,30, 12,30, 14,30, 16,30, 18,30, 20,30.

LAZDYNAI — „Commandos” (2 serie, Indie), „Za ten czas” (lit. dok.) o 12, 17. „Fanat-2” (ZSRR) o 15, 20. TAIKA — 1 sala — „Dostarczyć żywego lub martwego” (USA) o 12,30, 14,30, 21. „Fanat-2” (ZSRR) o 16,30, 18,45, 15, 16, 17. „Zapasowy gracz” (anim. dla dzieci) o 11. WIDEOSALON — „Robot-policjant” (USA) o 13,15. „Duże zamieszanie w małej dzielnicy chińskiej” (USA) o 15,45, 18,15. „Bez obawy śmierci” (USA) o 21,30. AIDAS — „Mały świadek” (2 serie, Indie) o 16, 18,45. DRAUGYSTE — „Boom” (Francja) o 12,10, 14,20, 18,40.

21. „Śmierć pelikana” (Niemcy) o 16,40. AUSZRA — „Ostatni zew miłości” (2 serie, Indie) o 10,30, 13,20, 16, 18,40, 21,20. PLANETA — 1 sala — „7 godzin przed wyrokiem” (USA) o 11,30, 13,40, 16, 18,10, 20,20. II sala — „Studencie wakacje” (USA) o 13, 16,40, 20,30. „Rebus” (USA) o 14,30, 18,30. TEWYNE — Wideosala, dla dzieci) o 12. „Niezwycię przygody Billa i Teda” (USA) o 14. „Krew bohaterów” (USA) o 14. „Biały dom” (USA, dla dorosłych) o 18. „Kobieta interesu” (USA, dla dorosłych) o 20.

Horoskop... KTO URODZIŁ SIĘ 16 CZERWCA... Wymowy, dowcipny... dawać rozkazy i... innym. Uczucia i... czą się w jego... na harmonijną... drażni inteli... wraził na opie... Wady. Jest zbyt... chtry. Jest zbyt... na i zacięta. Co mu grazi? Od... ki niepokój we... prowadzi go niera... włości i nerwow... Do czego powin... rozwiniecia. Kon... koncentracji w... pragnie zostać... ry, zwlekaniem... Dziecko dźlą nap... leży wychowa... gdyż jego charak... ci jest miłośnik... wskutek tego mo... powiednio wyka...

Televizja

NIEDZIELA, 16 CZERWCA Wilno 9,00 — Wiadomości. 9,15 — Kazanie niedzieln. 9,30 — W niedzielny poranek. 11,00 — Dla dzieci. 11,30 — Program „Strona rodzinną”. 13,00 — Nasz język. 13,30 — Muzyka niedzielną. 14,05 — Spektakl Kowieskiego Teatru Łalkowego. 14,50 — Koncert zyczeń. 16,05 — Rozmowy wileńskie. 16,55 — Program religijny. 17,25 — Koncert. 18,00 — Wiadomości. 18,10 — Film fab. „Wieczyste światło”. 19,40 — Koncert. 20,00 — Dobry wieczór. 20,30 — Panorama. 21,00 — Koncert. 21,35 — Stanowisko przywódcy państwa. 21,30 — Sklepienia. 22,50—23,30 — Konkurs tańca towarzyskiego „Wino-91”. 23,15 — Wiadomości wieczorne.

Olgi Lipińskiej. 23,20 — Wiadomości wieczorne. 23,35 — 7 dni — Świat. 0,05 — Sportowa niedziela. Moskwa I 6,30 — Film dok. 7,00 — Gwiazda poranna. 8,00 — Formula-S. 8,30 — TSN. 8,45 — Ciągienie „Sportlo”. 9,00 — Wczesnym rankiem. 10,00 — W służbie Ojczyźnie. 11,00 — Pomarny program rozrywkowy. 11,30 — Klub podróżników. 13,00 — Kiosk muzyczny. 13,30 — Na dzień Pracownika Zdrowia. 14,30 — WEDI. 15,00 — TSN. 15,15 — Film fab. „Wierzę w miłość”. 16,35 — Wszysyę lubią cyrk. 16,55 — Chwile poezji. 17,05 — Godzina dla wsi. 18,05 — „Wiele głosów — jeden świat”. 18,10 — Walt Disney przedstawia. 19,00 — R. Schumann — „Arabski”. 19,10 — Film fab. „Blazen”. 21,00 — Czas. 21,40 — Co? Gdzie? Kiedy? 22,55 — Chronograf. 23,10 — Przegląd piłkarski. 23,40 — Mistrzostwa ligi światowej w siatkówce mężczyzn. ZSRR — USA. 0,40 — TSN. 1,00 — Karty filmu amerykańskiego. Koncert filmowy. 1,40 — Film-koncert.

w. 19,40 — Koncert „Bagatela”. 19,55 — Nasz elementar. 20,00 — Dobranocka. 20,30 — Panorama. 21,00 — Dobry wieczór. Lotwo. 21,40 — Kronika państwa. 22,10 — 01... 02... 03... 22,50 — Film muzyczny. 23,15 — Wiadomości wieczorne. 23,30 — Post scriptum. 23,45 — Kino „Wasara”.

Warszawa 9,55 — Program dnia. 10,00 — Dla młodych widzów. „Tele-ranek”. 11,30 — „Przygodę rodzin” (1) — serial dok. prof. franc. 12,00 — Notowania, czyli co się opłaca rolnikowi. 12,25 — Koncert zyczeń. 12,55 — Włoski program dok. 13,20 — Teatr dla dzieci: „Niezwycię przygody doktora Dolittle i jego przyjaciół” (2). 14,15 — Magazyn „Morze”. 14,45 — „Dwa oblicza Andrzeja Żulawskiego”. 15,00 — „Ostatni kwiat”. 15,15 — „Circus Regional” — prezentuje 15,45 — „Pierś i wania”. 16,25 — „Karnawał Chaplinowski” — film, prod. USA. 17,50 — Telewizjer. 18,15 — Telexpress. 18,30 — Telewizyjny Teatr Rozmaitości: Jerzy Przędzki „Garść piasku”. 20,00 — Wiadomości. 20,30 — „Maria Curie” (1) — serial produkcji polsko-francuskiej. 22,30 — Kabaret

Moskwa II 8,00 — Gimnastyka. 8,20 — Kreskówki. 8,50 — Gra pianista P. Rezel. 9,30 — Wideokanal „Wspólnota”. 12,00 — „Przejrzanie”. Sen o Floreńskim”. 12,50 — Program z Kanady. 14,00 — UFO: niezapowiedziana wizyta. 15,00 — Mistrzostwa USA w koszykówce zawodowców NBA. 16,00 — Świat w którym żyjemy. Filmy reżysera J. Lewina. 17,00 — Homo sovieticus. „Kto powie: nie zabij”. 17,50 — TV film. 18,15 — Inna sztuka. 18,45 — Telewizja autorska. Część I. 19,45 — Dobranocka. 20,00 — Wiści. 20,15 — Telewizja autorska. Część II. 21,00 — Czas. 21,45 — Koncert. 22,00 — „K-2 przedstawia”. 22,40 — „Fantazja w stylu rokoka. Mstislaw Rostropowicz”. 23,00 — Wiści.

Warszawa 16,50 — Telegazeta. 16,55 — Program dnia. 17,00 — Wiadomości. 17,10 — Video-Top. 17,20 — LUZ — program na stołatków. 17,55 — „Opoka” — sierpniowe spotkanie z Ojcem Świętym. 18,15 — Telexpress. 18,35 — Encyklopedia II wojny światowej. 19,00 — Business po francusku. 19,10 — „Na moją pamięć” — film dok. 19,30 — „Ali” (13) — serial prod. USA. 19,55 — „Wegłem i paragrafem”. 20,15 — Dobranocka. 20,30 — Wiadomości. 21,05 — Teatr Telewizji: Tadeusz Różewicz — „Kartoteka”. 22,35 — „Forum 91” — program publicystyczny. 23,00 — „Zwidy Jerzego Bereska” — reportaż. 23,30 — Wiadomości wieczorne. 23,45 — Leksykon polskiej muzyki rozrywkowej. 0,25 — BBC World Service.

Kalendarium

Piątek (14.VI) jest 165 dniem 1991 r. Do końca roku — 200 dni. * Znak Zodiaku — Bliźnięta. * Imieniny: Elizy, Bazylego, Rufina, Walerego. * Wschód Słońca — 4,42, zachód — 21,57. Długość dnia 17 godz. 15 min. Sobota (15.VI) * Imieniny: Jolanty, Wita, Witosława. * Wschód Słońca — 4,41, zachód 21,57. Długość dnia 17 godz. 16 min. Niedziela (16.VI) * Imieniny: Aliny, Julity, Justyny, Benona. * Wschód Słońca — 4,41, zachód — 21,58. Długość dnia 17 godz. 17 min. Poniedziałek (17.VI) * Imieniny: Laury, Adolfa, Grzegorza, Ignacego. Wschód Słońca — 4,41, zachód — 21,58. Długość dnia 17 godz. 17 min.

PONIEDZIAŁEK, 17 CZERWCA Wilno 17,00 — Program CNN. 18,00 — Wiadomości. 18,10 — Przegląd krajowy. 18,50 — Wiadomości (ros.). 19,00 — Wiadomości (pol.) 19,10 — Studio sporto-

Pogoda

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 14 czerwca zachmurzenie z przejaśnieniami, krótkotrwały deszcz. Wiatr południowo-zachodni, umiarkowany. Temperatura 17-19 stopni. W ciągu następnych dwóch dni bez opadów, temperatura w nocy 3-8, w dzień 17-22 stopnie.

UWAGA, CZYTELNIKI! Następnym numer „Kuriera Wileńskiego” ukaze się w wtorek, 18 czerwca br.

KTO URODZIŁ SIĘ 17 CZERWCA... Można się zawiesić na swych przyjaciółach. Jego szczęście polega na rozwoju umysłowym i wewnętrzny. Ma doskonałą pamięć i jest żywą skarbonką wiadomości. Chętnie się uczy. Poświęca się nieraz kilku zawodom jednocześnie. Najlepszą karierę robi jako pracownik umysłowy. Ma wielu przyjaciół, którzy jednakże rzadko są szczerzy i naprawdę mu oddani. Nieraz okazuje się, że w przedstawicielach płci odmiennej również ma wrogów. Jednakże ich złościwo-

Gielda TV. 12,00 — „Inna sztuka”. Audycja J. 12,30 — „Szkic TV „Poszukiwacze złota”. 13,30 — Film dla dzieci „Las, do którego nigdy nie wejdziesz”. 14,40 — Dialog z komputerem. 15,25 — Film dok. 17,00 — Monospektakl „Pamiętniki wariata”. 18,00 — Prezentacja islamskiego ośrodka kulturalnego. 18,40 — „Wet za wet”. 19,15 — Kamera bada przeszłość. Zdąnow — protegowany Stalina. 20,00 — Wiści. 20,15 — Dobranocka. 20,30 — Zatrzymaj się, chwilo. 21,00 — Czas. 21,40 — Sesja Rady Najwyższej ZSRR. 22,25 — Audycja z Czyty. 23,00 — Wiści. 23,15 — Rozmaitości. 23,20 — Film fab. „Seans jednoczesnej gry”.

WTOREK, 18 CZERWCA Wilno 7,45 — Dzień dobry. 8,10 — Studio sportowe. 8,40... 01... 02,00 — 03... 9,20 — U Danute. 10,20 — Okno: Wiadomości ze świata. 17,00 — Program CNN. 18,00 — Wiadomości. 18,10 — Przegląd krajowy. 18,50 — Wiadomości (ros.). 19,00 — Wiadomości (pol.). 19,10 — Forum TV. 19,40 — Koncert. 19,50 — Słowo chrześcijańskie. 20,00 — Dobranocka. 20,30 — Panorama. 21,00 — Film fab. „Trzeba zabić tę miłość”. 22,10 — Prywatyzacja. 22,40 — Koncert. 23,15 — Wiadomości wieczorne. 23,30 — Post scriptum. 23,45 — Kino „Wasara”. Warszawa 10,00 — Wiadomości poranne. 10,10 — Domowe przedszkole. 10,35 — „Inspektor Gadget” — serial anim. 11,00

KURIER Wileński Dziennik społeczno-polityczny Rady Najwyższej i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1993 r.

Nasz adres: 232024, Wilno, ul. Subocz 5. Indeks 67218 Cena 10 kop. Zam nr 1113 Nr rejestracji — 322. Drukarnia „Wiltis”.

TELEFONY: Redaktor — 61-15-16, zastępcy redaktora, sekretarz odpowiedzialny — 61-38-34. Działy: państwa i samorządu terenowego; ekonomiczny — 62-97-19; etyki, rodziny i prawa; szkolnictwa i młodzieży; literatury i sztuki; felietonów i sportu — 61-71-25; życia politycznego; listów — 22-37-38; życia wsi; korespondentów — 22-42-46; społeczny oraz aktualności; handlu, usług i komunikacji — 61-15-16.

Redaktor Zbigniew BALCEWICZ OGŁOSZENIA ORAZ REKLAMA PRZYJMUJEMY przy ul. Subocz w centrum Wilna na telefon (tel. 61-68-81) od godz. 9 do 17.